

ליקוט ספרי מוסר

כולל

"הדרכה ללימוד מוסר"

ממין המשגיח הרב שלמה וולבה זללה"ה

ארחות צדיקים

שערי תשובה

לרבינו יונה

נפש החיים

מסילת ישרים

לר' חיים מוולאזין (שער ד')

לרמח"ל

וכן: ספר היראה - ויסוד התשובה לרבינו יונה.

דרך עין חיים לרמח"ל. אגרת הרמב"ן.

אגרת הגר"א. אגרת המוסר לרבי ישראל מסלנט.

ארחות חיים להרא"ש.

אלול תשס"ו

פרק חמשה עשר:

הדרכה קצרה ללימוד מוסר

לסיום המערכה תבוא כאן הדרכה קצרה ללימוד המוסר:

א. תקבע לך זמן משוריין ללימוד, שלא יופרע מטרדות היום. הטוב ביותר לקבוע את הזמן בקשר עם אחת התפילות, כגון לפני או תיכף אחרי שחרית. השעור הוא לפי ההבנה והאפשרות. רצוי הוא ללמוד חצי שעה. ללמוד לבד, בלי חברותא.

ב. תתחיל את הסדר בסקירה קצרה על היום שעבר בבחינת ההתנהגות במידות והעבודה.

ג. יש ללמוד ספר אחד, או לכה"פ שער אחד בקביעות, לא לקפוץ מספר לספר.

ד. אחרי כשלון חמור במידות וצורך חזק בתיקון מידי – תלמד באותו יום מאמר חז"ל או קטע מספר הנוגע לתיקון אותו ענין.

ה. תתחיל את הלימוד בקריאת משפט או קטע אחד בעיון רב ובדקדוק, בלי ניגון והתרגשות אלא בדרך העמל בהבנת ראשונים ואחרונים. ותזכור: אין מליצות פיוטיות בספרי מוסר שלא היה צורך לדקדק בהן!

ו. ספרי-מוסר היסודיים למה שנקרא "לימוד מוסר" הם: חובות הלבבות, אגרת הרמב"ן, שערי תשובה, ארחות צדיקים, תומר דבורה, מסילת ישרים, אור ישראל. צעירים עד גיל שש-עשרה, שאין להם עוד טעם בספרים הנ"ל, יוכלו ללמוד תנא דבי אליהו, משלי עם פירוש רבינו יונה, מס' אבות עם פי' רבינו יונה או החסיד יעב"ץ, או מאחרונים ס' שמירת הלשון של החפץ חיים או מכתב מאלהו ח"א מהגרא"א דסלר. במצב של יאוש: משיבת נפש לר' נחמן מברסלב.

ז. אחרי לימוד המשפט או הקטע בעיון תחזור עליו בקול וניגון דוקא, תמיד במגמה לחדור יותר ויותר להבנת הענין.

ח. כל זמן שתרגיש עוד טעם ורושם בחזרה על המשפט והקטע – תמשיך בחזרה, אפילו במשך ימים ושבעות רבים.

ט. בהמשך החזרה ובהתעמק ההבנה תנסה לחשוב על עצמך ומצבך באותו ענין הנלמד.

י. אם תוכל, השתדל להסיק איזו מסקנה מעשית מהנלמד, להגיע לאיזה שינוי או חיזוק קטן בהתנהגות שלך, אבל "תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט - תפסת!"

יא. בלימוד מוסר שלנו אין לשאוף לרכישת בקיאות. - הספרים של גדולי הדורות העוסקים במוסר ובהלכות יסודי התורה צריכים ללמוד, אך לא בסדר זה של לימוד מוסר. סדר לימוד שלנו שקובעים בדרך כלל חצי שעה צריך להיות מוקדש כולו ללימוד בעיון על הדרך הנ"ל.

יב. הספרים שכל תלמיד חכם צריך לדעת הם: ספר הכוזרי, השמונה פרקים לרמב"ם; מספרי האחרונים: דרך ה' ודעת תבונות לרמח"ל, נפש החיים להגר"ח מוולוז'ין. מהספרים שראו אור מבעלי המוסר האחרונים - לבחור לעצמו כל אחד לפי טעמו והבנתו.

בזה הגענו לסיום מערכת לימוד המוסר בע"ה.